I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го КВІТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 14, 1960 No. 71. VOL. LXVII.

СНІГИ Й МОРОЗИ В БЕРЕЗНІ ЗМЕНШИЛИ ЧИСЛО ЗАТРУДНЕНИХ

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що в березні ц. р. число безробітних збільшилося на 275,800 і становило 4,206,000, а число затруднених зменшилося на 253,000 і виносило 64,267,000. Звичайно число безробітних меншає в березні на яких 175,000 а число затруднених в тому місяці пересічно збільшується на 450,000, але цього року в березні були сніги і дуже холодна погода, і тому не могли відбуватися праці в фармерстві і при будовах на вільному повітрі. Секретар праці Джеймс П. Мічелл гадає, що в квітні, якщо потеплів, то зросте число затруднених. Число зросту безробітних. Число зросту безрабітзменшення затруднених, бо на ринок праці прибули нові робітничі сили. Департамент праці стверджує, що погіршення на ринку праці в березні ц. р. було найбільше від закінчення другої світової війни. Спричинила це довга зима, але в деяких промислах, як автомобільний, починають деякі фірми зменшувати число затруднених робітників.

Внаслідок злої і холодної погоди в березні майже подвоїлося число тих робітників, які працювали не повний час, або які взагалі не працювали в тому місяці. Зменшилося число затруднених робітників у фармерстві, будівельному промислі і в торгівлі, хоч звичайно в березні, як є нормальна погода, то ті промисли потребують більшого числа робітників. Число фармерських робітників зменшилося до 4,585,000, хоч в січні ц. р. воно становило 4,611,000. Число нефармерських робітників залишилося в березні майже без змін, хоч звичайно воно в тому місяці збільшується. Уряд найняв в березні 180,000 робітників до переводжування перепису населення. Коли б не це надзвичайне затруднення, то число затруднених було б ще менше в березні. Воно виносило 52,736,000, це значить, що було на 214,000 менше як в лютому ц. р. Деякі економісти гадають, що не можна звалювати всю вину за зменшення числа затруднених на злу і холодну погоду, і передбачають, що це сповільниться економічний ріст, який був в попередніх місяцях. Урядові чинники обіцяють, що квітень із великоднім рухом в торгівлі і з кращою погодою поважно збільшить число затруднених.

Айзенгавер відвідає також і Південну Корею

Огеста, Джорджія. — З тимчасового Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер змінив давнішу програму своєї подорожі до СССР і Японії та в дні 22 відвідає також і Південну Корею, в якій був останній раз в 1952 році зараз після першого вибору на президента. Президент має так відлетіти з Вашингтону, щоб 10 червня бути вже в Москві. В СССР має він забавитися 9 днів і 19 червня з неназваного досі сибірського міста відлетіти до Японії, де мусить затриматися до 23-го червня у зв'язку з відзначуванням Японсько-Американського Сторіччя. В дні 22-го червня він відлетить на один день до Південної Кореї. Тайван (Формоза) і Філіппіни просять Президента, щоб і їх відвідав під час побуту на Далекому Сході. Тепер ці просьби поновляться з більшою інтензивністю, коли виявилося, що Айзенгавер відвідає Південну Корею, але секретар Білого Дому Вейн Говкс заявив журналістам, що не має жадних інформацій щодо дальших змін в програмі подорожі Президента.

Стівенсон обвинувачує уряд і республіканців в обдурюванні громадянства

Шарлоттесвілл, Вірдж. — Адлей Стівенсон, двократний демократичний кандидат на президента ЗДА, вернувшися із довгої подорожі по Південній Америці, виступив тут з великою політичною промовою на тему актуальної політичної ситуації ЗДА. У своїй промові Стівенсон заатакував гостро уряд президента Айзенгавера і республіканську партію, обвинувачуючи їх в обдурюванні громадянства, у приховуванні глибокої кризи перед ним і в неспроможності здійснювати активну й успішну зовнішню та внутрішню політику. За словами Стівенсона, сучасна закордонна політика ЗДА відбувається під аспектом стерильного антикомунізму і „побожних побажань", а всі почини й дії внутрішньої політики проходять в атмосфері страху перед інфляцією і недовір'я уряду. Прихильники Стівенсона зв'язують з цим його виступом надії на можливість поновного кандидування цього видатного демократичного політика і вірять, що він таки погодиться поставити втретє свою кандидатуру на номінацію під час конвенції демократичної партії, яка почнеться в Лос Анджелес 11-го липня ц. р. Сам Стівенсон не склав ніякої заяви в цьому напрямку, й у відповідь на запити ствердив тільки ще раз, що він не чекає на номінацію і не думає брати участи у правиборах, які відбудуться в Дистрикті Колумбії дня 3-го травня ц. р. Промовляв Стівенсон в Вірджінському університеті з приводу 217-их річниці народин Джефферсона.

В АМЕРИЦІ

● Конгресова комісія видатків дістала плян будови окремих будинків для кількох тисяч федеральних урядовців, які під час війни мусіли б виїхати з Вашингтону до місцевости, віддаленої на понад 100 миль, щоб звідтам керувати працею урядових агенцій. На одне таке протирадіяційне сховище потреба $1,800,000, а всіх подібних сховищ в різних місцевостях довкола столиці треба 11.

● 15 совєтських офіцерів мають цього місяця відвідати ЗДА, щоб віддати триденну візиту кадетів Воєнного коледжу до Москви. Совєтські офіцери прилетять військовим літаком і будуть у ЗДА кілька днів.

● У Вашингтоні у віці 83-х років помер офіційний сенатський репортер і редактор сенатського рекорду впродовж майже 65-х років — Джеймс В. Морфі. Він був по фаху правником і стенографом. Він ішов слідами свого батька Едварда Морфі і свого дядька Денниса Морфі, який був засновником того видання, що тепер називається „Конгресовим Рекордом".

● Френк Сінатра в окремому оголошенні в часописах повідомив громадянство, що зірвав контракт із автором фільмових сценарію Албертом Мальцом тому, що він не хотів відповідати в Конгресі на запити про своє відношення до Комуністичної партії. Сінатра зробив це на домагання своєї родини, приятелів і американського громадянства, яке має застереження до моральних засад пана Мальца.

● Директор Денверської Хемічної Корпорації д-р Вільям Кремер зізнав в суді в Питсбургу, Па., що куріння цигарок — це головна причина занедужань людей на пістряка легенів. Д-р Кремер є свідком 61-річного Отта Прічарда, який домагається $1,125,000 відшкодування за те, що, курячи цигарки „Честерфілд" впродовж 23-х років, занедужав на пістряка легенів.

● Директор Крайової Аеронавтичної Адміністрації д-р Кейт Гленнен заявив, що навіть якби і згинув перший астронавт під час проби лету в космічні простори, ці лети не будуть припинені, бо поступ людства деколи вимагає жертв в людях, як це показує нам дотеперішня історія.

ЗАХОДИ ПРОТИ НЕПЕРЕДРІШЕНСТВА — ГОЛОВНА ЦІЛЬ ВІДВІДИН М. А. ЛІВИЦЬКОГО В ЗДА

Інж. Д. Андрієвський вважає, що Світовий Конґрес Вільних Українців збільшить їхній вклад у визвольні змагання України

Микола Лівицький

голова Виконного Органу УНРади, що зірвав співпрацю з Американським Комітетом, протестуючи проти його непередрішенської політики.

Дмитро Андрієвський

член Проводу Українських Націоналістів. Репрезентована ним фракція виступила з УНРади, не погоджуючись із її співпрацею з непередрішенським Американським Комітетом

Минулої суботи, 9-го квітня, до Ню Йорку приїхав на 3-місячні відвідини в ЗДА п. Микола Андрійович Лівицький, голова Виконного Органу Української Національної Ради, що є тепер у конфлікті з Американським Комітетом Визволення в справі продовжуваної цим Комітетом дискримінаційної і для всіх сторін шкідливої політики непередрішення у відношенні до не-російських народів Совєтського Союзу. Заходи проти такої політики й є головною метою відвідин п. М. А. Лівицького в цій країні, як це він заявив під час своїх відвідин в Головній Канцелярії УНСоюзу та В-ві „Свобода" минулого вівтірка, 12-го квітня. УНС і „Свободу" відвідав п. Лівицький в пополудневих годинах в товаристві інж. Євгена В. Приходька, голови Представництва Виконного Органу УНРади в ЗДА. В розмові голова ВО УНРади широко інформував про ряд пороблених уже заходів, як і про дальші пляни. УНРада, як відомо, довший час співпрацювала з Американським Комітетом Визволення та його „Радіом Свобода" в Мюнхені, що передає свої програми до підсовєтських країн в їхніх мовах. М. А. Лівицький заявив, що УНРада сама ніколи не погоджувалась з непередрішенською політикою цього Комітету, і не могла погоджуватись, бо це було б її власним запереченням. Все ж таки вона співпрацювала в рямках можливостей, не відступаючи від своїх принципів та в переконанні, що співпрацею можна буде ситуацію направити. Все ж таки, як минулого року „Радіо Свобода" поставилось крайнє дискримінаційно до проблеми визволення поневолених народів у зв'язку із схваленим Конгресом та проголошенням Президентом ЗДА „Тижнем Поневолених Націй", то це — згідно з твердженням М. А. Лівицького уже „перебрало мірку" і УНРада припинила свою співпрацю із згаданим Комітетом, вияснивши в кількох меморіялах та інтерпеляціях причини такого рішення та видвигнувши ряд передумов, зокрема вимогу явного визнання передрішеної українським народом в 1918-19 рр. незалежности України, на базі яких можна б знову таку співпрацю наладнати.

Ця сама справа була предметом численних листів та меморіялів п. Лівецького до багатьох законодавців та відповідальних урядових чинників у Вашингтоні, що їх тепер він плянує також персонально відвідати. М. А. Лівицький твердить, що „Радіо Свобода" все ще називає себе „голосом вільних еміграцій" з підсовєтських країн у Західньому Світі, хоч в українському випадку воно таким не є. В розмовах під час відвідин М. А. Лівицького заторкнено ще ряд інших актуальних проблем української визвольної політики, в цьому і справу плянованого Світового Конґресу Вільних Українців. М. А. Лівицький заявив, що Виконний Орган УНРади під його головством принципово ставиться прихильно до всіх починів, що можуть допомогти українському народові в його визвольних змаганнях, отже і до плянованого Світового Конгресу, хоч сам і не бере активної участи в його підготові. М. А. Лівицький виявив також недвозначне бажання повної консолідації, або бодай координації українських зусиль у вільному світі в користь визволення українського народу. Він вважає, що сьогодні вже існують не тільки потреби, але й об'єктивні можливості та передумови для нових консолідаційних зусиль.

Ці самі проблеми, зокрема справа Світового Конгресу Вільних Українців та можливості консолідації були предметом розмов представників УНС і „Свободи' із інж. Дмитром Андрієвським, членом Проводу Українських Націоналістів, що також перебуває на відвідинах у цій країні вже від деякого часу та який в тому самому дні в передполудневих годинах відвідав УНС і „Свободу". Погляди інж. Д. Андрієвського на ці проблеми були з'ясовані в багатьох його статтях, друкованих в українській пресі, включно із „Свободою' та в його публічних виступах. Інж. Д. Андрієвський є зокрема великим ентузіястом Світового Контресу Вільних Українців, бо в ньому він бачить нові можливості для скріплення українства у вільному світі та збільшення його зусиль в користі визвольних змагань українського народу.

„СВОБОДА" У ВЕЛИКОДНЬОМУ ЧАСІ

З нагоди цьогорічних Великодніх Свят появиться, як і у минулих роках, два святочні числа „Свободи"; одне з датою п'ятниці, 15-го квітня, себто уже чергове, а друге з датою суботи, 16-го квітня. Завтрішнє число буде подвійне, себто на 8 сторінок. На 8 сторінок буде також суботнішнє число, але вже разом з англомовним „Українським Тижневиком", також святочним. У Світлий Понеділок, 18-го квітня, „Свобода" не працює, отже чергове число появиться у вівторок, 19-го квітня, з датою середи, 20-го квітня.

На Женевській конференції роззброєння Захід таврує методи большевиків

Женева. — Англійський делегат Дейвід Ормсбі-Ґор прирівняв „новий" совєтський проєкт міжнародного роззброєння до „старого вовка, що зодягнувся в овечу шкуру". Якщо — казав він — річ не йшла б про таку смертельно поважну справу, то можна б подивляти хист большевиків, з яким вони намагаються переконати конференцію, що виміною кількох високопарних фраз можна розв'язати проблеми, які пригнічують людство від століть. У тому самому дусі промовляв американський делегат Фредерік Ітон. Захід — казав він — не заперечує большевикам права вічно повторювати своє першісне становище, хоч воно не сприйнятливе для Заходу, але Захід застерігається проти того, щоб повторювати давній проєкт і говорити, що це щось цілком нове. Загальне переконання в західніх колах таке, що Москва свідомо і пляново саботувала Женевську конференцію роззброєння, почавши з самого початку, себто від 15-го березня ц. р., щоб дати змогу Хрущову виступити з відповідною заявою на конференції „на вершинах" у Парижі. Чи та заява принесе якусь зміну і витягне проблему роззброєння з її теперішнього сліпого кута — цього ніхто не може передбачити.

Альжирські партизани закликають на поміч чужих добровольців

Туніс. — Тимчасовий екзильний уряд Альжиру, створений арабськими націоналістами, проголосив заяву, що він радо прийме добровільців з кожної чужої країни, які захочуть боротися в рядах альжирсько-мусульманської партизанської армії проти французької суприматії. Цей альжирський комунікат підкреслив, що всі добровільці будуть радо прийняті „без уваги на їх походження", при чому зокрема зазначив, що також добровільці із східніх земель, особливо з комуністичного Китаю, знайдуть раде приміщення в повстанських рядах. Екзильний альжирський уряд заповідає висилання за кордон делегацій, які будуть просити „союзників" дати матеріяльну й політичну допомогу в боротьбі проти Франції. Щодо закордонних добровільців, то той комунікат стверджує, що „першенство мають техніки, потрібні революції". Західні коментатори вважають, що хоч цей комунікат вказує на загострення війни в Альжирі, проте трудно сподіватися, що до Альжиру на поміч арабським партизанам прибудуть більші частини з СССР чи комуністичного Китаю, бо — по-перше це технічно дуже трудна справа, а далі — альжирським партизанам не бракує людей. Тим часом до Альжиру прибув французький прем'єр Мішель Дебре. Вранці того дня, коли до Тізі-Узу мав приїхати Дебре, на передмісті тієї місцевости згинули 6-ох арабів від вибуху доморобної бомби. Здогадуються, що вони готовились до атентату на прем'єра.

Західня Німеччина закидає комуністам фальшування статистики втікачів

Бонн. — Людвіґ фон Гамерштайн, речник західньонімецького міністерства для всенімецьких справ, закинув на пресовій конференції східньо-німецьким комуністам, що вони свідомо фальшують статистику, щоб вводити заколот у громадянство вістками про нібито масовий переїзд німців із Західньої Німеччини до Східньої. Названий представник західньо-німецького уряду признав, що в минулому році з Західньої Німеччини переїхало на Схід 33,000 осіб: це частинно ті, які з суто-родинних причин рішили об'єднати родинні господарства, а частинно такі, які не змогли включитися в західньо-німецькі відносини. Однак в тому самому році з Східної Німеччини до Західньої втекло 143,000 німців.

На Кубі почалися збройні виступи партизанів проти режиму Кастра

Гавана, Куба. — Згідно з повідомленням пресової агенції UPI, кубинський прем'єр Фідель Кастро виїхав у східню частину Куби, в околицю Сієрра Маестра не для інспекції проводжуваної там земельної реформи, але для того, щоб особисто керувати широкою військовою акцією спрямованою проти антирежимних партизанів, які зорганізувалися під проводом одного з колишніх офіцерів Кастра капітана Мануеля Беатона і почали антиурядову партизанську боротьбу в тих же самих околицях, що були колись тереном партизанських операцій самого Кастра. Для проведення цієї антипартизанської акції сконцентровано в Сієрра Маестра не тільки поліційні і військові з'єднання, але і змобілізовано теж прихильних до режиму селян. Викликана ця акція саботажами партизанів, як теж убиттям урядового емісара, висланого для переговорів з повстанцями.

УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ МАСОВО ПІДТРИМУЮТЬ АКЦІЮ В СПРАВІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ

У попередньому числі „Свободи" подано заклик Українського Конґресового Комітету Америки та Головного Уряду Українського Народного Союзу про потребу негайної і масової підтримки акції, щоб уряд З'єдинених Держав вшанував 100-річчя смерти Тараса Шевченка в наступному, 1961-му році випуском ювілейної поштової марки з портретом Шевченка та підписом і написом „Чемпіон Волі". УККА і УНС закликали, щоб наші громадяни і їхні організації масово пітримали цю акцію висилкою відповідних листів до генерального поштмайстра Соммерфілда і державного секретаря Гертера. Як тільки ці заклики дійшли до читачів, негайно десятки і сотні осіб і організацій, зокрема Відділи УККА і УНСоюзу, відгукнулись на них висилкою таких листів і телеграм. Справа Шевченківської марки розглядатиметься у Вашингтоні вже в найближчий понеділок, 18-го квітня, а листи і телеграми з проханням про прихильність в цій справі повинні бути у Вашингтоні найпізніше в п'ятницю, 15-го квітня. Повторюємо адреси, на які такі листи і телеграми треба висилати: (1) The Honorable Arthur E. Summerfield, Postmaster General, Post Office Department, Washington, D.C.; та (2) The Honorable Christian A. Herter, Secretary of State, The Department of State, Washington, D.C.

Текст телеграми може бути дуже короткий, наприклад:

> We strongly urge you to support the issuance of Taras Shevchenko "Champion of Liberty" Stamp in 1961 by the U.S. Government in recognition of his service to the cause of freedom and humanity everywhere.
>
> ....
>
> (підпис)

Очевидно, що це тільки проєкт тексту телеграми, бо кожний може собі сам його устилізувати по своїй вподобі.

ЗАХІД ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ ПРОТИ ПРОВОКУВАННЯ ВІЙНИ

Державний секретар ЗДА Крістіян А. Гертер

Міністер закордонних справ Вел. Британії Селвин Ллойд

Вашингтон. — Три західні великодержави — ЗДА, Англія і Франція — звернулись у вівторок 12-го квітня ц. р. з закликом до Совєтського Союзу, щоб він не переводив односторонніх акцій, наставлених на розв'язування міжнародних спорів силою, а обмежився до переговорів, як єдиного засобу ліквідування міжнародних конфліктів. Західні держави зробили це у короткому комунікаті з приводу нарад міністрів закордонних справ названих трьох західніх держав у Вашингтоні у зв'язку з конференцією „на вершинах", що почнеться 16 травня у Парижі. Пересторога під адресою Совєтів вбрана в делікатну дипломатичну форму без називання за іменем Совєтів, але з цілком прозорим змістом. Ствердивши, що три міністри закордонних справ „осягнули порозуміння в різних загальних справах" та що вони вдоволені поступом так званих діючих груп, що узгіднюють різні конкретні справи з увагою на згадану конференцію „на вершинах", вони окреслили своє принципове відношення до конференції „на вершинах". „Міністри, — говориться буквально в тому комунікаті — потвердили бажання своїх урядів підійти до наради голів урядів у конструктивному дусі. Вони підкреслили конечність розв'язувати важливі проблеми переговорами, а не силою або односторонною акцією. Вони висловили бажання своїх урядів, щоб шляхом переговорів знаходити розумні розв'язки проблем в інтересі світового миру". За пресовими коментарями, цей зворот вівтіркового комунікату стосується постійних совєтських погроз, що коли Захід не прийме совєтської рецепти у відношенні до Німеччини і Берліну, то Совєти підпишуть з Східньою Німеччиною сепаратний мировий договір та передадуть їй всі свої права, що їх вони мають на терені Берліну за воєнними і післявоєнними договорами з західніми альянтами. Західні держави вбачають в такому совєтському становищі виразну загрозу для миру, бо Захід не зречеться добровільно своїх прав у Західньому Берліні, а спроба виперти силою західні гарнізони з Західнього Берліну чи примусити їх до цього бльокадою Західнього Берліну і посиленою холодною війною — невідхильно доведе до війни. Хоч у тому комунікаті не наведено справ, що були предметом нарад Крістіяна Гертера, Селвина Ллойда й Моріса Кув де Мурвілля, проте за пресовими інформаціями вони охоплювали справи Німеччини й Берліну, роззброєння і східньо-німецьких взаємин, себто ті три точки, що — за всією вірогідністю — становитимуть денний порядок конференції „на вершинах". Вашингтонські наради передбачені на три дні. До названих міністрів закордонних справ ЗДА, Англії і Франції прилучаться в середу і четвер західньо-німецький міністер Гайнріх фон Брентано й італійський міністер закордонних справ Антоніо Сеґні. У цих нарадах бере участь також генеральний секретар НАТО Поль Генрі Спаак.

Почалась боротьба за становище президента Генеральної Асамблеї ОН

Об'єднані Нації. — Міністер закордонних справ Ісляндії Ґутмундур Ґудмундсон розіслав всім членам Об'єднаних Націй повідомлення, що його країна зголошує кандидатуру ісляндського представника при ОН Тора Торса на президента найближчої Генеральної Асамблеї ОН, яка збереться у вересні ц. р. Поруч із Торсом ще два інші кандидати вже тепер почали з'єднувати собі членів Об'єднаних Націй: Фредерік Боленд з Ірляндії, який користується підтримкою збоку З'єдинених Держав і інших західньо-европейських країн, та Їрі Носек з Чехо-Словаччини, лянсований совєтським бльоком і деяким з невтральних країн, що плентаються позаду комуністів. Кандидатуру Тора Торса підтримують деякі південно-американські країни і дехто з азійсько-африканського бльоку.

У СВІТІ

● Папа Іван XXIII виголосив на Квітну Неділю в базиліці св. Павла промову з закликом до батьків не лякатися приводити на світ і виховувати багато дітей, „на славу своєї батьківщини тут на землі і вічну славу у небі". Цей виступ Папи коментують, як ще одно потвердження становища Католицької Церкви проти всякої контролі народин, рекомендованої в різних країнах тамошніми ліберальними урядами з соціяльно-економічних причин.

● Репрезентант Англії в Об'єднаних Націях сер Пірсон Діксон став англійським амбасадором у Парижі. Дотеперішній тамошній амбасадор Гледвин Джеб відходить у стан спочинку і дістав з цього приводу титул барона. Амбасадором Англії в Об'єднаних Націях став сер Патрік Дін, високий урядовець з міністерства закордонних справ у Лондоні.

● Англійські газети пишуть одверто про те, що нечисленні у світі монархи бойкотують вінчання княжни Марґарити, що відбудеться 6-го травня ц. р., тому, що її наречений є міщанського роду. Під різними формальними притоками відмовили запрошення голляндська королева і її чоловік, бельгійський король, еспанський претендент до престолу, шведський король і інші. Покищо одна тільки дружина данського короля Інґрід прийняла запросини. „Дейлі Експрес" пригадує Норвегії, що її монархія тільки на 25 років старша за нареченого Марґарити Армстронґа-Джонса, та що шведська династія взяла початок від Жана Баптіста Бернадотта, який спершу був сержантом в Наполеона.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Нагла справа

У попередньому числі „Свободи" надруковано, а в цьому числі у скороченій формі знову повторено заклик Українського Конгресового Комітету та Головного Уряду Українського Народного Союзу в справі негайної висилки телеграм і листів до генерального поштмайстра Артура Соммерфілда і державного секретаря Крістіяна Гертера з проханням поставитись прихильно і піддержати пропозицію, щоб З'єдинені Держави Америки вшанували пам'ять українського „Чемпіона Волі" Тараса Шевченка, випустивши у сторіччя його смерти, яке припадає в березні наступного 1961-го року, пропам'ятну поштову марку.

Це й є та нагла справа, бо всі листи і телеграми з проханням у цій справі повинні бути у Вашингтоні до кінця цього тижня. Питання цієї поштової марки рішатиметься вже в найближчий понеділок, 18-го квітня, отже воно справді нагле, а від наших листів і телеграм залежатиме у великій мірі, як воно буде вирішене.

У нас не часто трапляються такі наглі справи. Але, як вони трапляються, вони є рівночасно великою пробою для нашого громадянського вироблення. Тут бо вже жадна з наших установ не має часу, ані можливостей розписувати листи, не кажучи вже про збори і улюблену у нас дискусію. Немає також часу на вагання чи відкладання на „завтра". Тут треба діяти спішно, у свідомості, що кожний з нас може і повинен справу перерішити. А вартість такої поштової марки настільки велика й багатобічна, що не можна ліпше використати кількох хвилин труду і видати кількадесят центів, потрібних на висилку відповідного листа чи телеграми до Вашингтону, як саме на таку ціль. Головне — треба діяти негайно.

Приготування до „вершин"

Цього тижня відбуваються у Вашингтоні кількаденні наради міністрів закордонних справ ЗДА, Англії, Франції, Західньої Німеччини, Італії та Канади і генерального секретаря НАТО над справами, що їх розглядатиме в днях 16 - 26 травня ц. р. конференція „на вершинах", себто президент Айзенгавер, президент де Голь, Геролд Мекміллен і Нікіта Хрущов у Парижі. Висліди цих вашингтонських нарад будуть ще „вигладжуватися" і остаточно будуть апробовані західніми лідерами у Парижі безпосередньо перед „вершинною" конференцією. Темами теперішніх нарад є проблема об'єднання Німеччини, правного статусу Берліну, міжнародного роззброєння, зокрема атомових експериментів, та „східньо - західні взаємини", під якими треба розуміти проблеми, зв'язані з існуванням залізної завіси і совєтського пропаґандивного апарату.

Вже з отакого найбільш побіжного переліку справ, що мають опинитися на денному порядку конференції з Хрущовим, можна бачити їх величезне значення. Якщо була б надія, що бодай у частині тих справ можна буде осягнути з большевиками такий компроміс, який не був би зрадою західніх принципів волі і причинився б до встановлення на землі — за формулою Айзенгавера — „миру в справедливості", то варто і треба було б присвятити чимало часу й праці для якнайширшої підготови. Але в тому й річ, що оте „якщо" має тут вирішний, і то неґативно - вирішний, зміст. З дотеперішніх заяв західніх відповідальних державних мужів виходить, що нема між ними ні одного, який поважно вірив би, що в Парижі на зустрічі з Хрущовим можна буде закріпити „мир у справедливості". Москва не визнає іншого компромісу й іншого миру, як тільки за власною рецептою, що в практиці рівнозначна з капітуляцією Заходу. Так є у справі Німеччини й Берліну, а 5-тижнева конференція роззброєння у Женеві вже виразно з'ясувала, що большевики мають на увазі не міжнародне роззброєння, а розбиття боєздатности й оборонної здібности Заходу, пропаґандивні фрази про „тотальне й генеральне роззброєння" та заперечення всякої дійсної міжнародної контролі над роззброєнням.

У такій ситуації приходиться жаліти західніх державних мужів, які в деталях переводять підготову до ділових нарад з мінімальними шансами, що до таких ділових нарад з „миром у справедливості" на увазі — взагалі прийде. Тому й теперішні наради у Вашингтоні — це насправді тільки заспокоювання своєї совісти і ще один доказ перед історією, що з свого боку Захід зробив усе для рятування миру. Проте, ключ до нього в руках Москви.

Заперечене заперечення

Усі, хто хоч трохи ознайомлений із напрямними політики „революційного" уряду Фіделя Кастра на Кубі, хто стежить не тільки за його заявами, але і за його діями, бачать усе виразніше, що політичні цілі теперішнього кубинського уряду ідентичні з цілями міжнародного комунізму, що в своїй практичній діяльності цей уряд допомагає активно і свідомо здійснювати далекосяжну і широко розпляновану Москвою програму опанування країн Південної Америки.

З конкретними закидами про інфільтрацію комуністів в кубинському уряді, що його очолює Фідель Кастро, виступав уже декілька разів державний секретар ЗДА Крістіян Гертер. Що Кастро зрадив ідеали свободи, за які він починав революцію проти диктаторського режиму Баттісти, ствердив недавно і президент Айзенгавер у своєму листі до чілійських студентів у відповідь на їх запит в справі взаємин між Вашингтоном і Гаваною. І заяви Гертера, і твердження президента Айзенгавера викликали обурену реакцію збоку Кастра і кубинської преси, мовляв, усі ці закиди не відповідають дійсності. Кубинський уряд вислав з цього приводу урядові ЗДА окрему ноту з протестом проти „знеславлювання" кубинського уряду і кубинської революції, і з рішучим запереченням закидів у комуністичній інфільтрації.

Але водночас із цим „рішучим запереченням" кубинського уряду в Гавані відбувся Конґрес Комуністичної Молоді Куби, в якому взяли участь не тільки представники комуністичних партій різних країн Південної Америки, але й репрезентанти компартій Совєтського Союзу, комуністичного Китаю та їхніх сателітів. Цілий Конґрес проходив під знаком боротьби з „американським імперіялізмом" і повної підтримки для уряду Фіделя Кастра. Конґрес і його резолюції були дуже прихильно прийняті офіційною кубинською пресою, зокрема органом уряду „Революсіон", який із особливим задоволенням підкреслив факт створення „Панамсько - Кубинського комітету для оборони кубинської революції" проти американської ... окупації Панами, і заяву делегата венесуельської компартії, що молодь Венесуелі буде боротися в рядах революційної кубинської армії проти ... інвазії ЗДА. Підтримку для антиамериканських цілей кубинської комуністичної молоді обіцяв і репрезентант комуністичної молоді Китаю, заявляючи, що „американський імперіялізм є найбільшим ворогом усіх народів світу". Але крапку над „і" поставив екзекутивний секретар кубинської комуністичної партії, що прозвала себе Народною Соціялістичною Партією, Анібаль Ескалянте, стверджуючи що політична програма прем'єра Кастро є якраз те, чого добиваються кубинські комуністи на протязі 35 років своєї активности.

Цим своїм ствердженням керівник кубинських комуністів заперечив усі офіційні заперечення Кастра і його уряду.

ПІСЛЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПАРАДИ

Париж. — Нарешті Хрущов виїхав з Франції. Навіть ті політичні еміґранти, які сиділи у кримінал і в самому Парижі, не були звільнені, доки тиран не перелетів французького кордону. Просто аж дивно, яку досконалу формальність у відношенні до кремлівського можновладця виявили французи, що ніколи не були формалістами.

3-го квітня звільнено засланців з Корсики. Більшість з них ще того самого дня були вже вдома. Кожен з них застав невеселий стан: того звільнено з праці, у того непомітно наросли борги, бож відшкодування, що його виплатила влада за 31 день побуту на Корсиці, в більшості випадків не сягає й половини звичайної платні, а в кращих професіях дає ледве одну п'яту.

Найгірше представляється справа в установах, редакціях, підприємствах. Але нема ради — треба збирати розкидане, як після пожежі, і вертатись до нормального життя, підвівши підсумок „пройденого етапу".

Українці з приємністю нотують солідарність, що її виявили наші брати у всьому вільному світі. Блискавкою між звільненими розійшлася вістка про протести, що їх склав УККА, КУК, СУСТА та інші організації за океаном, як і Об'єднання Українців у Британії. Надходять вістки, що деякі українці в Лондоні навіть мали намір демонструвати під час перебування там де Голя. В хвилині, коли пишемо цю кореспонденцію, не знаємо ще, чи цей намір здійснено.

Але в самій Франції арештування мали й добру сторону. Скупа на прихильність до українців французька преса написала за цей місяць про нас і наші визвольні змагання більше, як за останніх десять років. Деякі часописи, спростовуючи пропаґандивні заяви Хрущова, дуже часто покликалися на приклад України. Нема сумніву, що це було в великій мірі викликане тим шумом, що його зчинили українці.

Зокрема вдалим був лист, попереджений телеграмою, що його вислали інтерновані в Порто українці, до каноніка Кіра. В тому листі пригадувано Кірові, що Хрущов, руку якого хотів він стискати, перевів ліквідацію Католицької Церкви в Україні. Французька преса вмістила широкі коментарі на цю тему.

В чужинецьких часописах повінь репортажів з Корсики. Навіть не дуже прихильні до нас сусіди якнайкраще висловлюються про солідарність і дисциплінованість українців в умовинах інтернування.

Справді, українці виявили себе зрілими і політично грамотними. Трималися гідно, організовано, навіть відбули з'їзд, на якому однозгідно прийняли резолюцію про необхідність затіснення контактів між окремими середовищами і про необхідність скликання Світового Конґресу та створення Світового Союзу Українців, щоб у випадках, подібних до того, який мав місце у зв'язку з приїздом Хрущова, було кому одностайно виступити в обороні покривджених. Отже, ми починаємо чогось вчитися на життьовій практиці.

Українські установи у Франції, передусім часописи, зазнали величезних втрат. Зокрема „Українське Слово", якого друкарня внаслідок арештування значної частини персоналу простояла майже місяць. Залишається ще тепер вияснити, чи ми вже дійшли в нашій солідарності до „солідарности кишені"; бо що буде, коли одного дня підбадьорені Хрущовим комуністи знищать ту чи іншу українську установу? Чи українці солідарністю кишені потраплять її відбудувати? Досі мали малу пробу. Від її висліду залежить перспектива на майбутнє.

*

Які ж підсумки подорожі Хрущова для Франції?

Французи звикли до чужинецьких туристів і люблять видовища. Тому зустрічав його певний відсоток і не-комуністів, просто, щоб подивитися на „заморського звіря". Але в основному скрізь „ентузіястична маса" складалася з організованих клякерів, а в Бордо тільки вони й були.

А проте, успіх компартії великий. З тих чи інших причин преса дала великий розголос подорожі. Ліва преса, не-комуністична, допустилася речей, яких гірко жалітиме. Вона пішла по лінії пропаґанди Хрущова й намагалася показати, що — мовляв — в СССР все так же виглядає по суті, як і в нас, тільки у відмінних формах. Але Хрущов не є чорт, і взагалі СССР — велика потуга, з якою треба й можна жити.

Оцим ліва преса, так би мовити, леґалізувала комунізм і знову впровадила СССР у сальон, як це було під час війни. Ніде правди діти, такий тон завдав сам де Голь, який, кілька місяців тому, заповідаючи візиту Хрущова, заявив, що для нього СССР — велика російська нація, біла нація, яка має свої важкі проблеми з кольоровими народами. Наслідки цього Франція відчує в найближчих виборах, в яких напевно компартія збере більше голосів, як в останніх.

Але французи, при своїй грайливості, народ „здорового, хлопського розуму". І вони бачать, що висліди візити, яка дорого коштувала і наробила багато клопотів — ніякі. Адже обидві сторони залишилися на своїх позиціях. Ті, які сподівалися продавати вино, побачили, що бизнесу з того не буде. Хрущов обіцяв купувати літаки, але Косиґін виразно заявив, що тільки в заміну за совєтські літаки. Наївним, які сподівалися звороту царських боргів, Хрущов заявив, що ці справи лежать в архівах і там вони й залишаться.

Французи також народ дуже амбітний. У своїй гостинності вони не допустили ніяких демонстрацій, як це було в Англії чи ЗДА. Хрущова потрактували як справжнього гостя. Тому більшість їх відчула, як образу, факт, що в прощальній промові совєтський диктатор захвалював комуністичну систему, як ординарний політрук. Можна сказати, що цією промовою Хрущов замазав щонайменше половину успіху, осягненого під час своєї подорожі. Решту він замаже, коли на зустрічі в травні знову почне повчати західній світ, як треба жити. А він напевно повчатиме.

В кожному разі, можна бути певним, що в черговий приїзд Хрущов вже не матиме ніякої нагоди пописуватися. Еміґранти у Франції вірять, що тим разом йому вже не зроблять приємности виарештуванням його ворогів.

О. Д-вич

Володимир Білинський

РОСІЙСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ І ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ

Прем'єр і генеральний секретар Комуністичної партії, Н. Хрущов, роз'їжджаючи по різних континентах, зокрема недавно по азійських країнах, виступає з промовами, в яких засуджує колоніялізм, але при тому замовчує, що найбільш колоніяльним визискувачем є тепер держава, яку він очолює.

На підтвердження цієї тези візьмім під увагу статус України, яка є нібито конституційною державою, повноправним членом ОН. Але конституційні права України Верховний Совєт СССР то „звужує", то „поширює". Значить, Верховний Совєт СССР є тим конституційним поневолювачем України — „суверенної держави". Україна, яка нараховує понад 40 мільйонів населення, є яскравим прикладом московського колоніялізму, навіть у такій неполітичній ділянці, як спорт. Шістнадцять підсовєтських республік, включно з насильно прилученими в 1940 році балтійськими державами, мають лише один т. зв. Всесоюзний Олімпійський Комітет, який репрезентує російський спорт, а не спорт окремих республік. Навіть балтійські Національні Олімпійські Комітети зліквідовано. А це тому, що Москва в своїй колоніяльній політиці ліквідує все, що має будь-який вигляд самостійности чи відсепарування від неї. Неполітичний спорт змушено служити комуністичній ідеї, він має „збирати" золоті медалі спортовцями 16-ти республік на честь і славу Москві, новітньому поневолювачеві народів. Зрозуміло, що така поведінка наскрізь нечесна і недопускальна в рямках міжнародних спортових правил.

Лише наївні люди на Заході можуть вірити, що спорт в СССР є вільним, як у вільному світі, що аматорство може існувати в системі, де панує диктатура. Найкращий аматор спорту зникає в СССР так само, як і політичний противник, коли він не виконує диктаторських директив.

Пригадаймо собі тріюмфальний біг українського чемпіона В. Куця на 16-их Олімпійських Ігрищах в Мелбурні. Як щиро, привітно й захоплено вітала його стотисячна публіка! Що про нього писалось в усій світовій пресі, включно до рішення МОК надати йому звання найкращого спортовця світу. Біг Володимира Куця був символічним бігом України, яка породила й вирощує таких спортовців. Але В. Куць не міг репрезентувати України, бо це не було на руку червоній Москві. В. Куць мусів здобувати славу не своїй Батьківщині, а її поневолювачеві — Росії. А де тепер В. Куць? Невідомо. Зате відомо, скільки неправди поширив навколо його особи Всесоюзний Олімпійський Комітет.

В загальному українські спортовці здобули на 16-их Олімпійських Ігрищах стільки золотих, срібних і бронзових медаль, що їм належалося в табелі народів третє місце. Але України та її змагунів на Олімпійських Ігрищах не бачили, про них дуже мало чули... Те саме відноситься й до інших не-російських змагунів. Всі вони носили в Мелбурні один однострій з написом „СССР", а західня преса і навіть совєтська преса називала їх росіянами, а СССР — Росією. Не зважаючи на інформаційну працю українського олімпійського руху, мало хто поцікавився, якої національности всі ті змагуни та які народи вони мають репрезентувати.

Запитати б Нікіту Хрущова, „антиколоніяльного" речника, чому він не дозволяє 16-ти республікам виступати самостійно й незалежно ві СССР на Олімпійських Ігрищах? Чому він, пропаґатор „миру" і „правди", капіталізує здобутки інших народів для російського народу?

Чи навіть у спорті не є це визиском, експлуатацією і свідомою брехнею? Чи не є це виявом російського колоніялізму в спорті? Вільний світ повинен дивитися на ці речі відкритими очима, він має всі законні засоби на те, щоб протиставитися і боротися з модерним російським колоніялізмом, який прикривається комунізмом.

Щоб викривати й поборювати російський колоніялізм у спорті, зокрема в Міжнародному Олімпійському Русі, веде свою працю Український Світовий Комітет для Справ Спорту (бувший Український Олімпійський Комітет). Під кличем „За участь України в Олімпійських Ігрищах" він веде роз'яснювальну акцію через безпосередні зустрічі, листування і видання в усіх країнах вільного світу. Внаслідок цього на олімпійському відтинку ми знаходимо вже багато прихильних голосів для української справи.

Колюмбійський президент остерігає Захід проти риску роззброєння

Ню Йорк. — Колюмбійський президент Альберто Ллерас Камарґо, який гостює в ЗДА, промовляючи в організації Карнеґі для справ міжнародного миру, остерігав вільний світ, щоб так довго не роззброювався, поки не буде певних ґарантій, що цілий світ також напевно роззброїться. Президент Ллерас говорив про комуністичну загрозу для волі Заходу, кажучи, що коли вільні народи не зможуть збільшувати своєї системи під оглядом моральним, матеріяльним і політичним, тоді може прийти до війни, бо комуністи матимуть відвагу почати агресію. Колюмбійський президент казав, що самими договорами, примирливими заявами і навіть роззброєнням не здобудемо миру в світі, тільки свого роду співжиття між народами. Дійсний і справедливий мир буде тоді, коли жадна держава не схоче змушувати інші країни до того, щоб вони жили так, як сильніший собі бажає. На жаль тепер одна з найбільших держав не хоче прийняти за свою цю справедливу засаду дати волю кожному народові жити згідно зі своїми бажаннями, — казав президент Ллерас.

АВТОМОБІЛЬНА ВОРОЖБА

(Фейлетон)

Хто пам'ятає ті часи, коли людина користувалася конем, як засобом льокомоції, той певно пригадує собі чимало повір'їв, що були з тим симпатичним сотворінням пов'язані. Отак, наприклад, казали, що коли кінь перед виїздом у дорогу форкає та стриже вухами, то це — добрий знак на успішне полагодження всіх задуманих справ. Коли ж кінь, в таких самих обставинах, загрібав ногою землю, це була погана ворожба, і уважливий хазяїн відкладав намічену їзду на інший час.

Тепер, коли коня можна бачити тільки на екрані телевізії, ця, така цінна колись, ворожба зовсім втратила своє значення.

Але чи під силу людині без ворожби жити? Ні, не під силу! Отже, що діяти? А що ж інше, як пристосуватись до обставин!.. Щез зі шляхів кінь, заступив його автомобіль, чому ж не пов'язати старих повір'їв та ворожби з цим засобом льокомоції?...

Ось тут нижче декілька зразків для ласкавого вжитку всіх з а ц і к а в л е н и х такими справами автоводіїв:

Коли ви якогось морозного зимового ранку застартуєте машину, а по деякому часі помічаєте ясносірий дим, що добувається з-під кришки мотора — непомильна ворожба, що матимете поважний видаток у грошах.

Коли ви, перевіривши свічки, батерію та „пойнти", ніяк не можете застартувати машини — ворожба каже, що у вашому „тенку" нема бензини...

Коли ви в холодний осінній ранок дістанете „флета" на шляху — ви народилися під щасливою зіркою. Бо те саме могло трапитися вам уночі, і міг тоді падати дощ.

Коли ви, їдучи в глибокій задумі, всадитесь обома правими колесами в придорожній рів — ви прийдете до цілі своєї подорожі з деяким опізненням...

Коли ви, глибоко замислившись, їдете лівою стороною дороги і не помічаєте, що з протилежного напрямку наближається до вас інше авто — перед вами можливість дуже неприємної зустрічі...

Коли ви, запаркувавши машину, підете за орудками і, повернувшись назад, не застанете її на своєму місці — в часі вашої відсутности хтось інший, більше аніж ви, потребував вашого авта...

Коли ви запаркуєте авто біля гідранту — перед вами мала витрата грошей.

Коли ви, їдучи в черзі авт, заговоритесь з любими друзями і, в розсіянні, замість гальми, натиснете педалю акцелератора — в недалекому майбутньому матимете пожвавлене листування з забезпеченевою компанією.

Коли ви, їдучи в черзі авт, побачите, що водії обох машин, тієї, що перед вами, і тієї, що позаду вас, безперервно довбають у носах — ви оточені старими, досвідченими їздцями і можете собі подрімати.

Коли ви, їдучи нічною порою вулицями якогось міста, не маєте ввімкнених світел — близьке знайомство з урядовою особою.

Коли ви переїдете на якомусь провінціяльному шляху курку — якась невідома вам людина щось погане про вас говоритиме.

Коли ви вийдете коливаючись з бари, сядете до свого авта, рушите з місця і почуєте свисток поліциста, якого раніше не помічали — вам треба приготовитися деякий час ходити лише пішки...

Коли ваше авто злегка штовхне найновіший модель „кеділяка" — матимете певні гроші до хати.

Коли ви купите собі новий автомобіль і приїдете ним на подвір'я свого дому — вашого сусіда, з яким ви довгий час не говорите, відвідає лікар-спеціяліст від припадків „наглої крови"...

Коли ви побачите на якомусь відлюдному шляху автомобіль, а біля нього молоду, гарну жінку, що порпається в моторі — перед вами можливість приємного знайомства.

Коли ви, їдучи з якоюсь гарною жінкою одвертим „конвертейблем", перестрінете по дорозі приятельку своєї дружини — над вашим домашнім вогнищем нависла хмара, з якої незабаром поплються громи та блискавки.

Я. Г.

М. Кушнір

БОРОТЬБА З ГРІХОМ

(2)

Яким способом Церква намагалася запобігти сумному станові речей? З одного боку Церква грозила карами виключення із християнської спільноти, а з другого — вказувала засоби, що вможливлювали наворот на дорогу добра. Християни перших віків уважали гріхи тим, чим вони дійсно є, образою Бога, при чому відчуття і розуміння розміру вини, виникаючої з гріха, перевищували подібне розуміння сучасних нам часів. Сьогодні гріх затратив свою бридоту, прибрав форми „модерні", став навіть приємним товаришем щоденного життя людини.

За найтяжчі гріхи Церква попросту виключала з християнської спільноти. І бувало, що людина, таким способом виключена, навіть на смертній постелі не діставала розгрішення. За інші гріхи вірний мусів відбувати покуту, що називалася примиренням. Але людина, яка вже після хрещення впала, могла користати з ласки покути тільки один раз. Очевидно, що Церква добре розуміла, що боротьба з спокусами не завжди кінчиться перемогою, і тому дала можливість привернення втраченої ласки шляхом покути. Як же вона відбувалася?

В першу чергу, так, як сьогодні, ініціятива мусіла вийти від самого грішника. Це він, допустившися гріха, мусів зголоситись до єпископа і виявити свою вину. Єпископ визначав покуту, а розгрішення давав аж по її виконанні. Покута була завжди виконувана публічно і то впродовж довгого часу. Маємо з II століття переказаний опис деякого Наталія, який, ставши за грішці єретицьким єпископом, упімнений у сні ангелом, просив визначити собі покуту, а виконуючи її, „... вставав перед сходом сонця, одягався в міх, а голову посипував попелом... падаючи на землю цілував стопи не тільки священикам, але й вірним..." (Євсевій: Історія Церкви, V, 28).

Подібно описує покуту і Тертуліян. Покута „вимагає, щоб грішник падав лицем на землю і упокорювався (...), щоб вкривався покутнім міхом, голову посипав попелом, тіла від бруду не охороняв, а душу сповнив смутком (...), до молитв повинен долучити піст, а плакати і ридати днями і ночами, священикам і іншим до ніг припадати і про молитви їх благати (...), бо ані в пурпурі, ані в вигідних шатах не годиться просити пробачення, але з розпущеним волоссям, з устами повними попелу, без купелі й лазні". (Про покуту IX).

Вже з цих кількох прикладів бачимо, що покута не була легка. І саме з приводу її суворости, християни, щоб оминути конечність відбувати покуту, — ставали катехуменами, але намагалися прийняти хрещення щойно в останній хвилині перед смертю (так, наприклад, зробив Константин Великий), або відкладали покуту, самі себе виключаючи зі спільноти Церкви. Очевидно, що таке відкладання покути не приносило користи грішникам. До таких кликав св. Паціян: „Брати, які так легкодушно допустилися гріха, взиваю вас, щоб ви не зволікали з виконанням покути. Як це могло статися, що, роблячи гріхи, ви були такі безстидні, — а тепер перед покутою ви стали такі боязливі? Вдаєте скромних, ви, що не червоніли, роблячи гріхи? Не хочете визнати гріхи, ви, що чванилися, що їх робите!? (Екзорта).

Це є незаперечний факт, що грішники користали з нагод, щоб звільнитися від покути. Такою нагодою були моменти переслідувань. При цьому сама Церква мусіла зайняти таке становище, щоби загроженим небезпекою смерти дати можливість розгрішення, без уваги на те, чи грішник відбув покуту чи ні, щоби тільки виявив щирий жаль за гріхи й охоту поправи.

Другою обставиною, яка дозволяла грішникам оминути публічну покуту, була тяжка хвороба.

Однак з часом покути ставали щораз менше суворі. У 8-му столітті, особливо на терені Ірляндії та Англії, був введений звичай індульґенцій, коли за гріх, наприклад, чужоложства належало відбути покуту трьох літ на хлібі й воді, то цю покуту можна було скоротити або й зовсім від неї звільнитись, вплачуючи означену суму грошей на харитативні цілі, або виконуючи якесь добре діло. На цій основі можна було набирати охотників для хрестоносних походів, бо учасників цих походів звільнювано від усіх наложених покут.

Зі сказаного бачимо, що справа гріха і його відпущення мала радше публічний характер. І не диво, бо при тісному співжитті християнських громад особистий гріх людини скоро ставав власністю інших. Звідкіля ж і яким шляхом витворився звичай сповіді?

Отже з II-го століття маємо свідоцтво Оріґена (185 - 254), який, говорячи про покуту, як про засіб відпущення гріхів, каже, що вірний, допустившися гріха, повинен відкрити перед священиком свою душу і в нього шукати порятунку перед гріхом. А що виявлення провини не є легкою справою, нагадує: „Подумай добре про вибір того, кому маєш виявити свої провини. Знайди такого лікаря, перед яким ти міг би з довір'ям відкрити свої рани. Перед лікарем, який зумів би співчувати хворому і разом із ним оплакувати; який знає тягар смутку і страждання. А це довір'я до лікаря повинно бути таке велике, щоб ти без боязливости прийняв його доручення і ради. А коли він оцінить, що публічне виявлення цієї вини може принести тобі багато добра, піддайся з довір'ям його вказівкам" (Гомілія до псальми 37). У наступних століттях знаходимо багато натяків про факт сповіді, або радше визнавання вини перед самим священиком чи єпископом.

Сповідь, як звичай загальноприйнятий, виникає найперше в Ірляндії і Англії, а опісля в інших частинах Европи.

Св. Патрик, св. Колюмбан, св. Фабіян, засновуючи монастирі в Ірляндії, завели, як монаше правило, покуту в формі приватної сповіді перед священиком. Цей монастирський звичай перейшов у звичаї Церкви. Отже, ні Ірляндія, ні Англія не мали т. зв. публічного виховання. Але ця система не була обмежена тільки

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Другі Збори Окружної Управи Відділів УНСоюзу в Бостоні, Масс.

27. березня відбулись чергові Збори Окружної Управи Відділів Великого Бостону. Тантон, Сейлем, Масс.

Відділ 178 УНС, секретар М. Беднарчик, прислав оправдання, що з важних причин не міг явитися на зборах.

Збори відкрив М. Давискиба, гол. радний і голова Окружного Комітету вітаючи прибувших в імені Гол. Екзекутиви УНСоюзу. Потім попросив секретаря Окружної Управи п. Михайла Кисіля прочитати звіт з минулих нарад. Пан Кисіль мав все вписане у звіт і прочитав імена комітетових союзової імпрези, яка має відбутися при кінці травня. Звіт прийняли без змін.

Голова зборів попросив членів Комітету союзової імпрези, щоб здали звіт про свою працю. В цій справі забирали слово пані Марія Кайко, секретарка Відділу 238 УНС, пан Щербанович, П. Николенко, Микола Кисіль і гол. радна А. Чопик. Всі однодушно ствердили, що керівники хорів, Пласту і СУМА охоче погодилися взяти участь в імпрезі. Ухвалено одноголосно відбути Союзове свято з приїздом до нашої округи гол. організатора УНСоюзу І. Скочиляса в неділю 29 травня в 3-тій годині по полудні, в залі української православної громади коло Форест Гілл. Проситься всі Хвальні Товариства, Парохії в той день здержатися від своїх імпрез та дати нагоду всім громадянам української спільноти в Бостоні і околиці численно звеличати УНСоюз.

Обговорено також Союзові фестини чи пікнік десь в серпні. Широко розвелася дискусія над організацією нових членів, щоб посилити нашу округу, яка не дописала в ювілейнім році УНСоюза. Кожний приявний урядник Відділу обіцяв попрацювати для добра УНС і тих наших громадян, що все спізнюються, вписати в ряди нашого Батька Союза. Кожний висказував думку, що в громадах є багато молоді та новоприбулих, які ще не є забезпечені ніде, тому тепер пора приєднати їх до УНС. Людина, що не дбає про обезпечення себе і своєї рідні, не може знаходитись в наших громадах.

Микола Давискиба

Відпочинковий дитячий табір в Твін Ситі, Мінн.

Дирекція Українсько - Американської Відпочинкової Оселі Твін Сіті на засіданні 24 березня схвалила календарний плян праці для Дитячого Табору, що має відбутися на терені Оселі в час від 1-го до 17-го або 23-го липня 1960 року.

Хоч цьогорічний Відпочинковий Дитячий Табір запляновaний дирекцією оселі в основному для дітей отатрядців ятн удловців оселі, — вирішено гостинно відчинити браму і для дітей, яких батьки зголосять до 1-го травня.

Чи відповідає наша оселя специфічним вимогам, що їх ми мусимо ставити перед місцем, якого шукаємо для подібного дитячого табору?

Дирекція Оселі уважає, що вповні відповідає. Оселя — це 14-ти акрова площа, — клаптик землі, що є власністю української спільноти. Вона лежить в лісі серед дубняку, на березі розлогого озера та віддалена всього лише на 30 миль від Міннеаполісу. Посеред оселі гарний, основоположниками удідовцями збудований будинок з просторою залею зі сценою, їдальнею, кухнею і прекрасною джерельною водою.

Дитячі табори попередніх років, що їх вже влаштовано на оселі, довели, що вона є дійсним скарбом, не використаним належно нашим громадянством Твін Сіті.

Цього літа вирішено примістити жіночий інструкторський та адміністративний персонал в головному будинку, будинкові оселі разом з дітьми-дівчатами. Хлопців примістить у шатрах, як вже то пробували робити минулого року.

Як зазначено вже: це має бути Відпочинковий Дитячий Табір. Тоб то: створяться найдогідніші умови, щоб українські діти протягом кількох тижнів перебули серед природи в рідному українському оточенні під доглядом і опікою інструкторів та управи табору.

Рівночасно відбудеться українознавчий курс, поглиблення працею самодіяльних гуртків, в яких в процесі практичних справ, звертається увагу на ознайомлення дітей з найвидатнішими українськими мистцями і майстрами та з їх творами.

Всі діти, які досі брали участь в таборуваннях на оселі, були учнями „Української Рідної Школи" Ст. Полу й Міннеаполісу, або учнями наших парафіяльних шкіл. Дирекція Оселі вирішила побудувати Українознавчий Курс на дещо іншій основі, ніж в школах. В основу його взято пороблення з дітьми двох літературних творів: „Гайдамаків" Т. Шевченка, та „Лиса Микити" — І. Франка.

Перший твір дає викладачам великі можливості не лише відтворити в дитячій уяві жахливий образ поневоленої України, намальований Шевченком, але й для рівнобіжного відтворення знань про наші визвольні змагання в цілому, до яких Шевченко закликав Націю в свойому „Заповіті".

„Лис Микита" — це твір, який вперше був опублікований на сторінках дитячого двотижневика „Дзвінок" в 1890 році, в якому І. Франко майстерно віддзеркалив життєву філософію.

Закріплюватиметься і поглиблюватиметься осяг, здобутий протягом років: з нечисленної на початках групи дітей, що ряд років спільно таборували на оселі, виростає на наших очах дружня громада юнаків і юначок, навіть всупереч фактові, що батьки їхні часто належать до різних „середовищ".

М. Михалевич

Вечір спогадів про Карпатську Україну в Ню Йорку

13-го березня в приміщенні Українського Інституту Америки в Ню Йорку відбувся вечір, присвячений 21-ій річниці проголошення незалежности Карпатської України, влаштований Філією Карпатського Союзу, що об'єднує уроджеців Карпатської України і їх прихильників.

Вечір мав характер споминів з доповненням кількома мистецькими точками. Вропчисте зібрання відкрив голова Карпатського Союзу п. С. Єфремов. Згадавши про героїчно полеглих борців за волю Карпатської України, полковник Єфремов попросив присутніх вшанувати їх пам'ять одноминутним мовчанням. Першим промовцем був проф. Августин Штефан, голова Сойму Карпатської України і міністер освіти, що поділився з присутніми своїми споминами про перебіг подій березневих днів 1939 року. Між іншим, він розповів про ультиматум мадярського уряду, пред'явлений чеському урядові про передачу Карпатської України мадярам, як також і ультиматум даний президентові Карпатської України о. Волошинові про припинення військових акцій Карпатського уряду та про безумовну здачу мадярам, на що покійний президент відповів категоричною відмовою.

Слідуючий доповідач д-р Волод. Комаринський, що був шефом відділу преси та інформації при уряді Карпатської України, в короткій промові змалював обставини, в яких підготовлялися вибори до першого Сойму Карпатської України, пересипаючи свою доповідь цікавими описами окремих епізодів, що характеризували настрої та почуття населення, що вибирало вперше представників до свого уряду.

З військовими спогадами про ці трагічні незабутні дні виступив полковник Сергій Єфремов, що в той час був призначений командантом Національної Оборони Карпатської України. Спомин його, що є уривками з приготовленої до друку книги, зворушили присутніх та дали їм можливість почути невідомі досі деталі.

В мистецькій програмі брали участь діти членів Карпатського Союзу. Фортепіянові твори „Метелики" — муз. Вебера та „Прелюдію" — музика Баха виконала з чуттям Оксана Комаринська. „Ф'юр Еліізе" — муз. Бетговена — гарно відіграв на фортепіяні Іван Шандор, за що публіка заслужено нагородила молодих виконавців рясними оплесками. Діти панства Химинців — Марія, Роман і Юлій виконали спільну декламацію „Карпатські січовики". Ця декламація, як і „Ми українські діти" — сл. Діми, виконана Марійкою Химинець, зворушливо звучала з дитячих уст і дістала повне признання публіки. Програму вів культурно-освітній референт Карпатського Союзу І. Кардашинець.

І. К.

Створено Український Комітет Світового Року Втікача

Мюнхен. — На черговій нараді представників українських церков, громадських організацій і установ у Німеччині, що відбулась 5-го квітня 1960 року в Мюнхені, оформлено Український Комітет Світового Року Втікача й обрано його екзекутиву. До складу Комітету ввійшли: Злучений Українсько - Американський Допомоговий Комітет, Ліга Українських Політичних В'язнів, Наукове Товариство ім. Шевченка, Незалежна Асоціяція Українських Бувших Вояків, Пласт, Спілка Українських воєнних інвалідів, Спілка Української Молоді, Товариство Українських Політичних В'язнів, Українська Вільна Академія Наук, Українсько Християнське Об'єднання, Український Вільний Університет, Український Технічно - Господарський Інститут, Український Християнський Рух і Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині. Церковні ієрархи благословили працю Комітету.

Екзекутиву Комітету одноголосно обрано в складі: голова — ректор Українського Технічно - Господарського Інституту проф. д-р Петро Савицький, перший заступник голови — професор Українського Вільного Університету д-р Василь Орелецький, другий заступник голови — директор Европейського Представництва ЗУАДК Михайло Рудко, секретар — секретар Союзу Українських Воєнних Інвалідів Петро Поліщук, члени: голова Об'єднання Українських Жінок пані проф. Олександра Суляма - Бойко і голова Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині проф. д-р Юрій Студинський. Комітет постановив оголосити збірку грошей для виконання своїх завдань і звернувся з відповідним закликом до українців у всіх країнах вільного світу.

Південно-африканський уряд хоче поселити більше білих імігрантів

Йоганнесбург. — Уряд Південно-африканського Союзу, що його прем'єр Гендрік Вервуд лежить у шпиталі важко ранений в атентаті з минулої суботи, заповів, що він вестиме посилену акцію за притягнення більше білих імігрантів, щоб підвищити відсоток білого населення Південної Африки. Тепер на кругло 13 мільйонів тамошнього населення є кругло три мільйони білих. Міністер внутрішніх справ Томас Мавде перестеріг білих плянтаторів, власників копалень і фабрикантів, що вони мусять рахуватися з тим, що припиниться доплив чорних сезонових робітників з інших країн Африки. Водночас міністер справедливости Франсуа Еразмус перестеріг білих продуцентів, що вони мусять зреорганізувати своє плянування і змінити продукційну калькуляцію, бо на довшу мету не можна буде зберегти нинішню систему — будувати всю продукцію на надзвичайно дешевих коштах чорної робочої сили. Проте уряд заповів продовжування расово-сегрегаційної політики. Він хоче поліпшити мешканеві і санітарні умовини в чорних дільницях та резерватах, влаштовуваних в сільських околицях, щоб послабити гін чорних до міст, — але, зрештою, уряд всіми доступними йому засобами — м. і. пашпортовим примусом, поліційними заборонами й масовими репресіями — продовжуватиме давню політику.

Сен. Кеннеді за модернізацію соціяльного забезпечення і проти релігійних упереджень

Флегстефф, Арізона. — Сенатор - демократ Джан Ф. Кеннеді, який старається здобути номінацію на кандидата на президента, заявив, що „наша програма соціяльного забезпечення мусить бути достосована до коштів прожитку і життьових потреб 1960-го року". Він рекомендував 4-пунктову програму, щоб забезпечити старшим людям пристойний відпочинок після переходу на емеритуру. Згідно з проєктом сенатора Кеннеді треба б: 1) Збільшити старечі пенсії; 2) Забезпечити пенсіонерам лікарське і шпитальне лікування; 3) Збільшити виплату посмертного тим особам, які залишаються по смерти пенсіонера; 4) Збільшити суму, яку мали б право заробляти пенсіонери. У Вашинґтоні у Вест Вірджінії сенатор Кеннеді мусів обороняти себе як католицький кандидат на президента, бо справа релігії стала в тому стейті передвиборною проблемою. Недавно сенатор Роберт Бирд закликав всіх кандидатів - демократів, щоб об'єдналися всі у правиборах у Вест Вірджінії проти сенатора Кеннеді, який не сміє вигрaти тих виборів, бо в противному разі він мав би вже запевнену номінацію на президента.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт Марти Шлемкевич в Нюарку

Перший самостійний концерт піяністки був присвячений пам'яті її учителя Р. Савицького. Концерт відбувся 2. квітня 1960 р. в авдиторії Гріффіта в Ньюарку, заходами УМІ. Дохід призначений на стипендійний фонд ім. Романа Савицького.

Приємно є ствердити факт, що наша культурна публіка прийшла на цей концерт повністю.

Музичний рівень виконання, гарна поява піяністки і чисельна публіка відразу створили атмосферу мистецького вечора. Марта продовжує музичні родинні традиції дому Шлемкевичів. Її дідусь парох в нашій літературі вже оспіваного Сковидова, був добрим музиком і відомим інтерпретатором музичних творів на цитрі. Її батько д-р М. Шлемкевич мав за собою роки фортепіянових студій і він із знаним композитором Зеноном Лиським виконував твори Моцарта на два фортепіяна.

Марта дістала початки фортепіянової науки в досвідченої вчительки Р. Темницької, яка розвинула в ній ніжність і любов до музики. Потім студіюючи в Романа Савицького, Марта формила своє музичне і в першому самостійному концерті бачимо солідну музичну школу, одухотвлення і намагання продовжувати наші музичні традиції.

Концерт почався пасторальною сонатою Бетговена. Вже в Андаnте вона нав'язала контакт з публікою. Правою рукою вона уміло проводила кантилену легато, а лівою рукою дискретно супроводжала стаккато, уживаючи при цьому мало педалу. В рондо вона виказала солідну техніку, але, на нашу думку, темпо було трошки заскоре! Романса Шумана була виконана відпружено і поетично. Імпромпту Шопена вийшло в неї брілянтно, з добрим поціновуванням традиції, з грaційними фіорітурами й середній частині твору.

Етюд Цис-моль Шопена, що є надзвичайно трудний, Марта виконала добре, спокійно, одначе на будуче ми радили б піяністці не пересилювати темпа під кінець твору, щоб себе фізично не вичерпувати.

Після перерви ми подивляли могутну інтерпретаторську силу Марти в „Мазепі" Ліста. Вона грала його з повним запалом, бравурою і драматичними кульмінаційними пунктами.

„Колискова" В. Барвінського була співна, лірична, — в інтенції композитора. Прелюд і фуга Нестора Нижанківського вийшли в неї зріло, переконливо, з ударом у форте звучали повно і зокругено.

Щоразу то більше розігрaна піяністка діставши вже дійсний контакт з інструментом, заграла м'якко „мелодію" Рахманінова і його ж прелюд ґ-моль з ворвою і пікантним ритмом. Ніжно й імпресіоністично заграно „Затоплену катедру" Дебюссі із доброю ритмікою, як також несамовиті „диявольські підшепти" Прокофієва. По закінченні концерту публіка щиро оплескувала піяністку, домагаючися надаток, та обдаровуючи квітами. Вже після концерту ми довідалися, що Марта зложила ті квіти на гробі свойого учителя Романа Савицького.

Дарія Гординська-Каранович

БОРОТЬБА З ГРІХОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

британським островом, бо незвичайно активні ірляндські монахи почали засновувати монастирі у Франції, Італії, Німеччині, і разом із ними перенеслися звичай відбування приватної сповіді. Це, однак, не означає, що вони були творцями нового способу покути. Бо вже Оріґен у 3-му столітті згадував про конечність вибору розумного сповідника.

Коли спостерігаємо цей розвиток способу відбування покути, особливо момент введення приватної сповіді, може виринути питання: чи люди минулих віків мали ті самі труднощі й упередження, які сьогодні маємо ми? Чи вже тоді люди відчували, що сповідь перед священиком вимагає великого самозречення? На це відповість св. Григорій з Тур (538. 94), який, мавши вже вVI столітті подібні труднощі, каже: „Священики, які з волі Бога стають суддями інших, мають владу відпускати гріхи, самі не є вільні від побоювання, що можуть бути погублені". Тому він каже, що уряд священика, хоча є великою почестю, є водночас і великим тягаром. Бо чи це не є тяжко для людини, яка може сама не вміє запанувати над власними пристрастями, стати суддею життя інших? Як часто, на жаль, трапляється, що виконуючий цей уряд, веде життя незгідне з його величчю. Однак, не зважаючи на стан і святість священика, ті, які зобов'язані підкорятись його присудові, повинні робити це з пошаною і тривогою". (Гомілія 28).

Нехай нам не здається, що психіка „модерної" людини в своїй суті щось інше від психіки людей минулих століть. Наші провини аж більші, аж менші від провин людей з минулих часів. Однак, ті люди визначались більшою розумінням своїх труднощів, а нас ціхує боягузтво. Коли раніше люди уникали покути, то тільки тому, що вона деколи перевищувала їх сили. Покути наших часів надто лагідна, щоб дати будь-яку підставу до оправдання, що ми її не використали. Пригадаймо собі заклик св. Пацiяна і не робім себе гіпокритів.

(Кінець)

На думку сен. Кейса, видатки на космічну програму становитимуть $15 більйонів

Принстон, Н. Дж. — Сенатор - республіканець Кліффорд Кейс веде виборчу агітацію за найменування його на кандидата на сенатора. Про сенатське становище змагається також республіканець Роберт Морріс. Сенатор Кейс заявив, що видатки на цивільну космічну програму можуть винести від 12-ох до 15 більйонів долярів, бо ЗДА не можуть занедбувати цієї ділянки, яка на довшу мету може бути дуже важлива для ЗДА. На думку сенатора Кейса на космічну програму не можна дивитися тільки зі становища збалансованого бюджету. „На довшу мету, казав сен. Кейс, який є членом Крайового Космічного Комітету, перевага в космічних просторах є так само важлива для нас, як важливою є для ЗДА адекватність військової сили". Сенатор Кейс підкреслював, що стейт Ню Джерзі грає важливу ролю в космічній програмі, бо має такі центри як Форт Монмут і Принстон.

Конгрес комуністичної молоді в Гавані підтримує прем'єра Кастра

Гавана, Кубинська Республіка. — Конгрес Комуністичної Молоді, в якому взяли участь делегати з 15-ох країн, висловив повну підтримку для уряду прем'єра Фіделя Кастра та виступив проти „імперіялізму янкі". Організатори конгресу є кубинські комуністи, які „підтримують революцію Кастра та виступають проти чужої агресії". Крім кубинців в конгресі беруть ще участь делегати з СССР, Китаю, Венесуелі, Аргентини, Чіле, Нікараґви, Домініканської Республіки, ЗДА, Канади, Естонії, Румунії, Чехо - Словаччини, Східньої Німеччини і Франції. Урядовий щоденник „Революсіон", повідомляє, що в дні 1-го травня в параді возьме участь 18 панамських юнаків, бо ця травнева маніфестація має підтримати режим Ф. Кастра, проти якого збирається міжнародна агресія. Кубинський уряд підтримує тих панамців, які виступають проти панамської влади. Китайський делегат Чісн Чі-сн назвав „імперіялізм янкі" найбільшим ворогом всіх народів у світі.

● Комуністичний Китай виступав заклик, щоб ціла Азія проголосити вільною від атомової зброї територією. З того здогадуються, що китайські комуністи не мають надії, що їм вдасться в швидкому часі розвинути власну атомову зброю.

Нові англомовні праці проф. Романа Смаль-Стоцького

Ню Йорк. — Видавництво „Букман Ассошієйтс" повідомляє, що при кінці квітня ц. р. вийдуть дві нові праці професора Маркетського університету д-ра Романа Смаль - Стоцького. Перша книжка „Ди Кептів Нейшенс" („Поневолені держави") показує, що окремі складові частини теперішнього СССР не є такими то вже сильним „монолітом", як про це цілому світові голосять російські комуністи. Ці, колись незалежні держави, анектовані силою до СССР, стараються всіми засобами зберігати свої національні питомепні прикмети і не творити інтегральної частини СССР, до чого Москва змагає при допомозі русифікації. Боротьба цих неросійських народів за відзискання своєї незалежности творить серйозну міжнародну і внутрішню проблему для СССР. Професор Смаль - Стоцький стверджує, що ЗДА, починаючи від 1917 року, не використовують цього слабого місця СССР і не підтримують поневолених комуністами народів та їх країн. Другу книжку проф. Роман Смаль - Стоцький написав на спілку з професором Кларенсом А. Маннінгом. Це „Ди Гісторі оф Модерн Булгеріен Літеречюр", в якій обидва автори дають огляд болгарської літератури а також вибір із болгарської поезії. Ця книжка ознайомлює читача з болгарською літературою і слов'янськими народами взагалі.

„Першого апріля" в Ютиці, Н. Й.

В дні першого „апріля" — квітня буває чимало жартів меншого чи більшого маштабу. Жарт більшого маштабу мав місце в Ютиці, Н. Й., вночі на другого квітня. Три юнаки у віці 17—18 років, визначних громадян, як син адвоката, син директора фірми продажу авт та директора погребового заведення, намалювали понад тузін свастик, які величиною до 9 стіп на новозбудованій синагозі вартості $240,000, яка була готова до відкриття. Найвищі релігійні та суспільні провідники Ютики висказували принципово в пресі, телевізії, радіо та проповідях свої симпатії до жидівської громади та засуджували ганебний вчинок.

Вся ютицька поліція працювала над тою справою 24 години денно, щоб викрити спричинників. Шостого дня слідства спричинників викрито і віддано під суд.

Володимир Запаранюк

● Англійські війська в Західній Німеччині нараховують тепер 52,000 вояків замість первісних 75,000. Проте тепер Альянти побільшує вогневу силу тих військ, виніновуючи їх в таку саму атомову зброю, як її мають американці. Ця армія, розташована в Надренії, дістає атомову артилерію і ракети на середній засяг, достатний, щоб поцілити кожний пункт в європейському Совєтському Союзі.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. Стіґа Вікандера „Вікінґи, Русь і маґи".

27 березня перед пленарною конференцією УВАН у ЗДА доповідав професор Уппсальського Університету (Швеція) проф. Стіґ Вікандер. Президент УВАН у ЗДА, Ю. В. Шевельов, представив доповідача, як видатного знавця санскриту і порівняльної індоевропейської філології. Проф. Вікандер також працює в галузі семітської філології та історії релігій.

Взявши слово, проф. Вікандер згадав про свою зустріч із проф. Шевельовим, коли останній працював в Університеті Люнду у Швеції і висловив задоволення з зустрічі тепер, коли проф. Шевельов працює в Колумбійському університеті і очолює УВАН у ЗДА. Шведи і українці в минулому мали певні точки дотикання, а тепер проф. Вікандер радий нагоді зробити доповідь в Українській Вільній Академії Наук, про діяльність якої він давно знає.

Перейшовши до теми своєї доповіді, проф. Вікандер сказав, що лишилось мало літературних пам'яток, що висвітлюють проблему вікінґів у XI-XII століттях. Зокрема скандинавські документи, що стосуються вікінґів, походять із значно пізнішого часу і здебільшого подають неточні дані.

Проф. Вікандер вивчав арабські джерела, розуміючи під ними всі документи, написані арабською літературною мовою. На його думку, арабські джерела, що походять з середніх віків і розглядають проблеми історії, є на дуже високому рівні щодо хронології і розуміння історичних подій. В арабських джерелах проф. Вікандер шукав матеріялів про вікінґів і дещо знайшов.

В арабських джерелах, починаючи від V століття до нашої ери, часто зустрічається слово „маг-маджюс" на означення послідовників старовинної іранської релігії, пов'язаної з іменем Заратустри. Це слово означає вогнепоклонників, коли говориться про Персію, і язичників, коли говориться про інші народи. Досліди показали, що в арабських джерелах з Еспанії, які стосуються Скандинавії, це слово вживається для означення вікінґів. („Вікінґ" — у шведській мові означає тих, що йшли з Скандинавії до Західньої Европи, „варяги" — ті, що йшли до Східньої Европи).

Слово „Русь" знайдено в джерелах з IX століття — грецьких, слов'янських та інших. Велика дискусія була про походження цього слова, яке також означало східніх слов'ян.

Доповідач закінчив свою доповідь твердженням, що арабські джерела ще недостатньо вивчені і можливо, що дальші студії принесуть нові дані до історії Східньої Европи.

Після доповіді була дискусія, в якій виступали В. Голубничий, В. Павловський, М. Лабунька, М. Є. Роск. Підкреслено, що проблема походження слова „Русь" має спеціяльний інтерес для українців.

Проф. Шевельов, закриваючи засідання сказав, що доповідь проф. Вікандера є сторінкою до вивчення контакту між Сходом і Заходом.

Конференція відбулась у приміщенні УВАН у ЗДА в Ню-Йорку.

Л. Д.

ВСЯЧИНА

Тропічні циклони різко відрізняються від циклонів помірних широт: їх діяметр виміряється лише десятками кілометрів, зате швидкість вітру перевищує 100 кілометрів на годину. Тому такі циклони завдають великої шкоди.

Американська організація для вивчення гураґанів сконструювала автоматичний радіоманяк, щоб „стежити" за циклонами. Це — невеликий, дуже міцний аеростат з устаткуванням, завдяки якому він тримається за будь-яких умов на постійній висоті з метеорологічними приладами і радіопередачем. Цього „розвідника" у складеному вигляді потрібно закинути в центр, або в так зване „око циклона"; там бальон автоматично наповнюється гелієм, вихор підхоплює його і несе за собою, а він безперервно передає через радіо метеорологічні дані.

∴

Годинник без циферблята — не рідкість. Найточнішим астрономічним годинникам, що знаходяться глибоко під обсерваторіями, не потрібний циферблят. Тим більше зайві цифербляти для кварцових і атомових годинників, які є лише „етальонами" часу.

Але наручні годинники без циферблята? Дивно. Тим часом такі годинники виготовив недавно в Данії один студент, а тепер у Японії організовано їх масове виробництво.

У маленькому корпусі, що нагадує годинниковий, змонтовано радіоприймач з маленькими батерійками і репродуктором. Приймач розраховано лише на одну хвилю, а саме, хвилю „Служби часу". Власникові годинника досить натиснути ґудзик, щоб почути теж, що чуємо набираючи телефонним диском число, записаним на плівку голос диктора: „Така то година, така то хвилина".

∴

У деяких музеях слоїків уже більше не побачиш із спиртом, у яких консервують різних тварин. Замість слоїків стоять куски органічного скла. Спеціялісти опрацювали спосіб заливання рідким плексиглазом риб, гадюк, комах та інших тварин. Там вони зберігаються краще і довше, ніж у слоїках з спиртом, та й зовнішній їх вигляд природніший, ніж у спирті.

∴

Останнім часом почали виробляти вудлища із скляного волокна, зміцненою штучною смолою. Таке вудлище дуже міцне. Порівняно з бамбусовим, воно легке, довговічне.

∴

Хто не мріяв про чудовий клей, з допомогою якого можна було б закріпити в щелепах штучний зуб? У лябораторії протезів військово-морського шпиталю міста Окленда у щелепу собаки з допомогою клею вставили зуб. Він служить собаці вже рік.

На людях досліди ще не проводились, однак учені вважають, що вони можливі. Новий клей складається із речовин, які входять до складу кісток людини: кальцію, фосфору і ґлікогену.

∴

Багато хто вважає, що епоха корабельних катастроф з великою кількістю жертв минула. Звичайно, катастрофи, подібно до тих, які трапилися з „Титаніком" або з французьким пароплавом „Жорж Філіппар", — рідкісне явище. Але зовсім недавно в Середземному морі за короткий час потонуло два великі судна, і тільки людей вдалося врятувати, бо через радіо було викликано допомогу.

Серед наукових експериментів, проведених багатьма країнами в галузі рятувальної служби, особливий інтерес являє операція „Дельфін", проведена в Середземному морі французькими дослідниками.

Тридцять добровільців — пасажирів літака, „що зазнав аварії" десь між Францією і Корсикою, було посаджено в човни. Вони подали сиґнали про допомогу, і три літаки вилетіли на пошуки „жертв катастрофи" Пасажирів човнів виявлено через 5 годин. Вони користувались новою радіостацією вагою всього лиш 450 грамів. Цю стацію легко вмістити на долоні. Працює вона на півпровідникових батеріях і не зважаючи на коротку антену, нав'язує зв'язок у промірі 100 кілометрів.

На розбудову шкільництва треба буде $35 більйонів

Вашингтон. — Після закінчення конференції в справі розбудови шкільництва в найближчому десятилітті опубліковано деякі статистичні дані про потреби американських шкіл в цій декаді, що перед нами, з яких виходить, що на поліпшення виховної проблеми треба буде 35 більйонів долярів. Під час найближчої декади треба буде збудувати 600,000 нових клясових приміщень і збільшити учительські платні в найближчих 5-ох роках на 50 відсотків. В конференції, скликаній секретарем здоров'я, виховання і добродійности Артуром С. Флемінґом, взяли участь представники 100 виховних організацій з цілої країни. Під час дебат рекомендували різні способи до поліпшення й розбудови шкільництва, а вкінці прийнято такі головні пункти програми в цій ділянці: 1. В найближчій декаді треба б видати принаймні 26 більйонів долярів на побудову 600,000 клясових приміщень. 2. Учительські платні, які тепер виносять коло 4.950 [illegible] річно, треба збільшити [illegible] 7.439 до 1963-1964 шкільного року.

● **Найбільший в історії мароканської держави судовий процес** почався проти 24-х підсудних, що їм закидується затруєння 9,067 осіб. Підсудні становили банду, яка за дешеві гроші купувала американську газоліну й оливу, вживану для намазування літаків, мішали їх з істинною оливою та продавали на харчових торговицях. Внаслідку — тисячі осіб дістали параліч.

Український Народний Союз і „Свобода", це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію провідництва в політичних, соціяльних та культурних змаганнях нашої імміґрації в Америці.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Збори Тов. Запорозька Січ, Відділ 347, котрі мали відбутися у неділю 17. квітня, не відбудуться з огляду Великодніх Свят, а ці Збори відбудуться в наступну неділю 24. квітня о годині 2-ій по полудні в залі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вплатити свої вкладки. — С. Патен, предс., С. Чопик, касир, Гр. Тимчій, секретар.

СТЕМФОРД, Конн. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відділ 350, повідомляє своїх членів, що з огляду на це, що Свято Воскресення Христового припадає в третю неділю місяця, Збори відбудуться в наступну неділю 24-го квітня, о годині 2-ій по полудні. Проситься членів прийти і вирівняти членські вплати. — Г. Свобода, предс., В. Лема, касир, Т. Фінів, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. — Управа 175 Відділу „Братство ім. св. о. Миколая, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори зогляду на Великодні Свята перенесено на 24-го квітня (в неділю) год. 1. по пол. в залі УНДому при вул. Мартін. Проситься членів прибути і вплатити членські вкладки та довгуючі свої залеглості. Бажаємо членам Веселих Свят. — Я. Возюк, предс., І. Кальніченко, касир, С. П. Крупка, секретар.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Т-во „Любов", Відділ 370, повідомляє членів і членкинь, що Місячні Збори відкладаються на неділю 24. квітня ц. р. з огляду Великодніх Свят. Збори відбудуться в кімнаті Рідної Школи при 569 Джордж Ст. Секретар буде збирати вкладки від 9:30 рано. Просимо всіх членів вирівняти свої залеглості. Хто не вирівняє, буде суспендований. В осені наш Відділ влаштовує баль. Просимо організації здержатись від забав дня 29. жовтня 1960, бо буде масковий баль на взір американського „Галовін". — К. Стасюк, предс., Р. Голубович, касир; В. Гіна, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Збори В-ва св. о. Миколая, Відділ 106, відбудуться в неділю 24-го квітня, один тиждень пізніше, бо в день Воскресення Христового 17. квітня вкладок збирати не будемо. Просимо членів і членкинь прийти на ці збори і вплатити свої вкладки, а члени що довгують по 3 місяці, як не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — А. Іванюк, предс., Г. Дацьків, секр. фін., М. Попіль, касир.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Короткі Вістки

● **Податкові бюра** повідомляють, що вплачувати федеральний прибутковий податок в тих 15-ох стейтах, де Великодна П'ятниця є святковим днем, можна буде ще і 18-го квітня.

● **Джеремі Фрай,** найліпший приятель нареченого княжни Марґарити Антоні Армстронґа - Джонса, відмовився бути першим дружбою на їх весіллі 6 травня ц. р. Він подав за причину свою недавню недугу жовтяниці, після якої він все ще дуже ослаблений, але — за твердженням газет — насправді Фрай, шеф англійської інженерської фірми, який є дуже скромною і тихою людиною, не хоче бути одною з головних фіґур на весіллі, що вже тепер є найбільшою в Англії сенсацією.

● **В Англії** відбудеться 23-го квітня ц. р. загальний перепис населення. Для списання кругло 51 мільйона англійців, чи пак англомовних мешканців Англії, Валії і Шотляндії, треба 70,000 службовиків, себто коло половини того числа, що тепер займаються списуванням кругло 180-ох мільйонів американців. Зате коштуватиме Англії її перепис лиш $8,400,000, коли тим часом ЗДА видають на свій перепис $118,000,000.

СТУДІЙНА (КАЛЕДЖОВА) ГРАМОТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ ВИСОКІ СТУДІЇ, А З НИМИ КРАЩЕ Й БАГАТШЕ ЖИТТЯ! НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ ЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ВАШИХ ДІТЕЙ!

Посмертні Згадки

АНДРІЙ ЩЕРБА, син Василя, член 386 Відділу УНСоюзу в Шарон, Па., помер несподівано на удар серця 27-го березня 1960 р. Покійний народжений в Західній Україні. Полишив в смутку дружину Еву, одну доньку і трьох синів та шість внуків. Похорон відбувся 30 березня 1960 р. з правосл. церкви в Шарон, Па., на цвинтар ОК Вид. Семетері в Шарон, Па., при участі родини та членів Відділу. — В. Й. П.!

Александер Попов, секр.

МАРІЯ КУЛАКОВ, членка 245 Відділу УНСоюзу в Трентон, Н. Дж., народжена 18. березня 1896 р. на Україні, прибула до Америки 1950 року, а 1951 р. вступила в члени 245 Відділу УНС. Померла дня 23-го березня 1960 р. Покійна залишила в смутку мужа Константина, дві дочки одного сина, зятя і внуку. Похорони відбулися в суботу, 26-го березня 1960 р. з похоронного заведення до української православної церкви св. Юрія, похоронена на українському православному цвинтарі в Баунд Брук коло Нюарку, Н. Дж. — В. Й П.!

Управа 245 Відділу

ФРАНКО САВЧУК, довголітній член Відділу 54 УНС, помер 6-го березня 1960 р. Похоронений на українськім цвинтарі в Глестенбері, Конн. Покійний довгі роки фармерував на своїй фармі в Норт Кентон, Конн.. Роджений в селі Святинець, Волинь, прожив 74 роки. Полишив дружину Софію, яка також є членкинею УНС. Покійний був спокійної вдачі, любив своє рідне. — В. Й. П.!

А. Маланчук, секр.

ІВАН ЦЕПІНЬ, довголітній член Т-ва Сокіл, Відділ 218 УНСоюзу в Кемпбел, Огайо. Помер дня 3-го квітня 1960 р. на 70-му році життя, по довгій та тяжкій недузі, пролежавши в ліжку спаралізований 27 років. Покійний походив із села Вільшаниця, повіт Сянік, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анну, 5 синів: Івана, Андрія, Евстахія, Стефана і Юрія, дві дочки: Емілію і Маріянну та старенькую маму Анну на 87-му році життя і брата Михайла, котрий живе в Ню Йорку та сестру Катерину на Україні. Покійний прибув до Америки в 1906 році. До УНСоюзу вступив в травні 1913 р. Покійний був тихої вдачі та добрим членом нашого Відділу, хоч недуга прикувала його через 27 років до ліжка, переніс це, як судьбу. Похорон відбувся 6. квітня з похоронного заведення до української кат. церкви Пресвятої Тройці, а відтак на цвинтар Кальварія в Йонґставн, Огайо. — Вічна Йому Пам'ять!

Стефан Бурий, секр.

ТАРЗАН, ч. 4438. На ратунок.

Жінка - мисливець закричала, коли її найновіша наперед задумана жертва, рикаючий лев, напав на неї...

Але нагло почалося несамовите голосне змагання... Бо бронзовий великан скочив, щоб притримати поранену бестію!